

Las jest czymś więcej niż zbiorem drzew i przestrzeni między drzewami. Jest to bardzo skomplikowany układ wzajemnych zależności pomiędzy roślinami a zwierzętami, któremu możemy się przyglądać i który możemy badać. Las jest pełen pytań i odkryć, które możemy poznawać razem z naszymi dziećmi.

Zapraszamy zatem na ścieżkę dydaktyczną „Siln”, która prowadzi przez lasy Nadleśnictwa Iława. W poznawaniu przyrody ścieżki pomagają znajdujące się tu 33 tablice informacyjne.

Niniejsze opracowanie jest przeznaczone do pracy z dziećmi w wieku 6-10 lat. Znajdziecie tu Państwo tematy dotyczące lasu, które proponujemy zrealizować na ścieżce przy wykorzystaniu tablic w ciągu całego roku szkolnego. Przy każdym zagadnieniu znajduje się numer karty pracy z ćwiczeniami dla ucznia, które są uzupełnieniem tego opracowania.

KARTA PRACY NR 1

Lasy zajmują w Polsce około 28% powierzchni Polski i są lasami gospodarczymi, których zadaniem jest wyprodukowanie więcej drewna, szybciej i taniej niż może to zrobić las naturalny. Niestety taki las jest mniej odporny od lasu naturalnego, dlatego w lasach gospodarczych leśnicy muszą prowadzić zabiegi chroniące drzewa.

W lasach można spotkać pułapki feromonowe na owady mogące wyrządzać szkody gospodarcze w lesie. Pułapki te zawierają substancje zapachowe wytwarzane przez owady (feromony), które zwabiają konkretne gatunki owadów. Te po dostaniu się do środka takiej pułapki giną w niej, nie mając możliwości wyjścia.

Największymi sprzymierzeńcami leśników w ochronie lasu są ptaki owadożerne i nietoperze. Zwierzęta te jedzą olbrzymie ilości owadów, nie pozwalają na ich masowe pojawianie się w lesie. Zbyt duże ilości owadów w lesie jedzących drzewa mogłyby powodować duże straty w gospodarce leśnej. W ten sposób ptaki i nietoperze chronią i wzmacniają las. Znaczna ich część zamieszkuje dziuple.

Dzięcioł duży to najpospolitszy i najbardziej znany polski dzięcioł.

Sikora bogatka jest największą i najbardziej znaną z sześciu gatunków żyjących w Polsce sikorek. Jest wielkim sprzymierzeńcem leśników w ochronie lasu przed owadami. Latem jedna para bogatek w jednym dniu może zjeść około 130 larw owadów o długości 3-4 cm!

Modraszka zwana też **sikorą modrą** jest bardzo ruchliwym ptakiem pracowicie wybierającym owady z gałęzi i gałązek drzew.

W okresie zimowym, leśnicy w lasach rozwieszają dla ptaków karmniki tłuszczowe

Kowalik to jedyny żyjący w Polsce ptak, który potrafi chodzić po pniach drzew głową w dół. Kowalik potrafi dostosować dziuplę, w której żyje do swoich potrzeb, zamurówując gliną lub mułem zbyt duży otwór wejściowy, pozostawiając jedynie wąską szczelinę, przez którą może się przeciskać.

Dzięcioł czarny jest największym polskim dzięciołem, wykuwa dziuple, których głębokość może osiągać 60 cm.

Nocek rudy. Wszystkie żyjące w Polsce nietoperze są pod ochroną, żywią się tylko i wyłącznie owadami. żyjące w lesie nietoperze zamieszkują dziuple, gdy tych jest za mało zamieszkują, podobnie jak ptaki, budki lęgowe specjalnie dla nich powieszane.

KARTA PRACY NR 2

Każde martwe drzewo w lesie jest pełne życia. Leśne zwierzęta i rośliny wykorzystują je jako źródło pokarmu, schronienia, miejsca rozrodu. Po upływie ponad kilkudziesięciu lat martwe drzewo zostaje przez żyjące na nim i w nim rośliny i zwierzęta zamienione w żyzną próchniczną glebę. Na takiej glebie mogą wyrosnąć następne pokolenia drzew.

Żółciak siarkowy należy do grzybów rozkładających drewno. Porasta drzewa, powalone kłody i gałęzie drzew. Jego kapelusz może osiągać szerokość 30 cm

Paśnik pałęczasty jest jednym z gatunków owadów, który składa jaja w rozkładających się kłodach drzew, rozwijające się z nich larwy żywią się tym drewnem. Larwy paśnika pałęczastego żyją głównie w martwym, dębowym drewnie.

Zaskrońca można spotkać w pobliżu leżącej kłody martwego drzewa, do wnętrza której składa jaja. Tam, w ciepłym i wilgotnym miejscu z jaj rozwijają się młode zaskrońce.

Larwy owadów żyjących w martwym drewnie są ważnym pożywieniem żyjących w lasach ptaków.

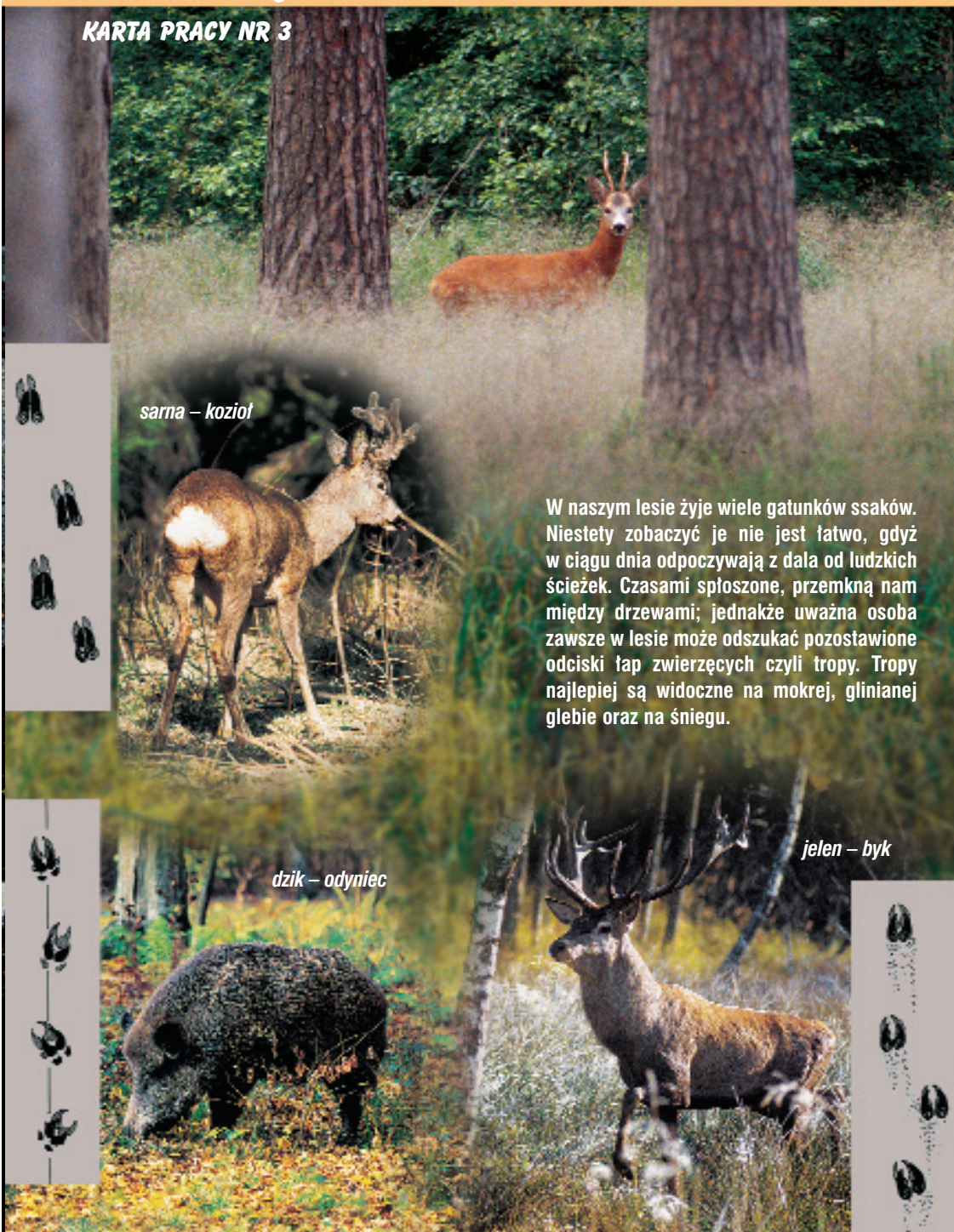
Opieńka miodowa to wyjątkowo dobry grzyb jadalny rosnący zwykle w dużych grupach na pniakach, martwych pniach lub żywych drzewach.

ZWIERZĘTA W NASZYM LESIE

5

KARTA PRACY NR 3

sarna – kozioł

W naszym lesie żyje wiele gatunków ssaków. Niestety zobaczyć je nie jest łatwo, gdyż w ciągu dnia odpoczywają z dala od ludzkich ścieżek. Czasami spłoszone, przemkną nam między drzewami; jednakże uważna osoba zawsze w lesie może odszukać pozostawione odciski łap zwierzęcych czyli tropy. Tropy najlepiej są widoczne na mokrej, glinianej glebie oraz na śniegu.

dzik – odynec

jelen – byk